

Tlačová správa k výstave

WOLFGANG VON KEMPELEN**Tlačová konferencia: 27. februára o 11.00 hod., Hlavná 88, Košice**

Na TB vystúpia: Andrej Groll autor výstavy, Ing. Eugen Labanič GR STM a Mgr. Ján Melich námestník GR STM pre marketing a prezentáciu.

Vernisáž: **27. februára o 16.00 hod.**Termín konania výstavy: **od 28. februára do 30. júna 2019**

Usporiadateľ: Kempelenopolis o.z. a Slovenské technické múzeum

Miesto konania: Slovenské technické múzeum, Hlavná 88, Košice

Wolfgang von Kempelen (1734 – 1804)

Polyhistor, technik, vynálezca, výtvarník a dramatik narodený v Bratislave. Patrí k výnimočným osobnostiam histórie hlavného mesta. Kempelen sa okrem technického nadania prejavil aj ako výrazný umelec. Úspech dosiahol ako dramatik. Jeho hry sa uvádzali vo Viedni, v Prahe, Budíne i v Bratislave. Venoval sa výtvarnej tvorbe, bol zručným kresliarom a medirytcom. Do vysokého veku ho bolo vídať s uhlíkom v ruke. Viedenská akadémia umení ho vymenovala za svojho čestného člena. Zachovali sa i dva zväzky jeho básní, tie však nepublikoval.

Výstava **Wolfgang von Kempelen** predstaví život a dielo bratislavského vynálezcu a polyhistora, obľúbenca Márie Terézie. Prezentované budú modely vynálezov – šachový automat, hovoriaci stroj, reaktívna turbína i ďalšie z oblasti fonetiky, vzdelávania nevidomých, mechanizácie či javiskovej mágie. **„Kempelenov príbeh je taký fascinujúci a inšpiratívny, že som sa rozhodol oň podeliť. (...) Nechal som zhotoviť modely Kempelenových vynálezov, ku ktorým sa zachovala nejaká dokumentácia alebo ilustrácie. Mojou hlavnou motiváciou bolo vyvrátiť jeho povest' šarlatána a ukázať verejnosti, že išlo o výnimočnú osobnosť osvietenstva svetového významu...“** opisuje autor výstavy, mladý amatérsky nadšenec Andrej Groll, povoláním informatik. Návštevníci STM v Košiciach môžu na výstave vidieť aj modely zostrojené podľa originálov:

Britský patent na reaktívnu parnú turbínu z roku 1784

Išlo o prvý udelený patent na parnú turbínu v histórii. Parné turbíny, hoci nie reaktívne sa využívajú dodnes v tepelných elektrárnach.

Hovoriaci stroj z roku 1791

Prvý úspešný pokus o mechanické napodobenie reči. Stroj napodobňuje anatomický model ľudského rečového aparátu. Jediný originálny dobový exemplár je vystavený v Deutsches Museum v Mníchove.

Šachový automat z roku 1770

Tajomstvo šachového Turka predstavil na viedenskom dvore pred cisárovnou Máriou Teréziou. Šachový automat mal podobu ľudskej figuríny spojenej so skriňou veľkosti písacieho stola, na ktorej bola umiestnená šachovnica. Natiahnutím kľuky Turek ožil, figúrky na šachovnici presúval ľavou rukou. Keď pri požiari v roku 1854 Turek zhorel, zdalo sa, že tajomstvo je navždy stratené. V roku 1857 však vyšiel článok, popisujúci proces ako turek fungoval.

Počas trvania výstavy budú v priestoroch STM v Košiciach prebiehať sprievodné aktivity pre školy a širokú verejnosť. Najmä **komentované prehliadky pre žiakov ZŠ a SŠ** k vyučovacím témam z dejepisu a techniky. Pribudnú i **komentované prehliadky pre verejnosť a organizované skupiny, každú sobotu a nedeľu o 15.00 hodine**. Zároveň v spolupráci s 1. Šachovým klubom Košice a košickými šachistami pripravujeme v termínoch **31. 3., 28. 4., 26. 5. a 30. 6. 2019 o 15.00 hodine „Šachovú simultánku“**, vždy poslednú nedeľu v mesiaci počas trvania výstavy.

Ďalšie informácie získate priebežne na stránke www.stm-ke.sk alebo na facebooku.Link: <http://stm-ke.sk/index.php/sk/aktualne-vystavy/wolfgang-von-kempelen>